

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ

КАФЕДРА

Кваліфікаційна робота

магістра

на тему: **Особливості відтворення стилістики психологічного трилеру у німецькому перекладі роману Colleen Hoover «Verity»**

Виконала: студентка 2 курсу,
групи 8.0352-нп
спеціальності 035 Філологія
спеціалізації 035.04 – Германські
мови та літератури (переклад
включно), перша – німецька
освітньо-професійної програми
переклад (німецька)

Гора Анастасія Віталіївна

Керівник канд.філол.н., доцент
Шапочка Н.В.

Рецензент канд.філол.н., доцент
Вапіров С. Ю.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет іноземної філології

Кафедра німецької філології, перекладу та світової літератури

Освітній рівень магістр

Спеціальність 035 Філологія

Спеціалізація 035.043 Германські мови та література (переклад включно)

Освітньо-професійна програма переклад (німецька)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри _____

« ____ » _____ 2023 року

ЗАВДАННЯ
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ МАГІСТРА

ГОРА АНАСТАСІЯ ВІТАЛІЇВНА

1. Тема кваліфікаційної роботи магістра «Особливості відтворення стилістики психологічного трилеру у німецькому перекладі роману Colleen Hoover «Verity»

керівник роботи Шапочка Наталія В'ячеславівна, к.н.ф., доцент
затверджені наказом ЗНУ від «28» лютого 2023 року № 521-с

2. Строк подання студентом роботи 05 грудня 2023 р.

3. Вихідні дані до роботи: теоретичні засади терміну трилер та психологічний трилер; стилістичні засоби відтворення напруження; англомовний роман Colleen Hoover «Verity» та його переклад німецькою мовою

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити)

1) визначити основні риси психологічного трилеру як жанру літератури; 2) розглянути творчість Colleen Hoover та її роман «Verity» в жанрі трилера; 3) дослідити особливості перекладу художнього тексту; 4) Дослідити проблеми перекладу психологічного трилеру; 5) проаналізувати засоби стилістичного відтворення стилістики у німецькому перекладі роману «Verity»

5. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ім'я, по-батькові та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
Вступ	Шапочка Н. В., к.н.ф., доц.	25.05.2023	25.05.2023
Розділ 1	Шапочка Н. В., к.н.ф., доц.	20.06.2023	20.06.2023
Розділ 2	Шапочка Н. В., к.н.ф., доц.	04.09.2023	04.09.2023
Висновки	Шапочка Н. В., к.н.ф., доц.	20.10.2023	20.10.2023

6. Дата видачі завдання 28.02.2023

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітки
1.	Пошук наукових джерел з теми дослідження, їх аналіз	лютий 2023	Виконано
2.	Добір фактичного матеріалу	березень 2023	Виконано
3.	Написання вступу	червень 2023	Виконано
4.	Написання теоретичного розділу	липень 2023	Виконано
5.	Написання практичного розділу	вересень 2023	Виконано
6.	Формулювання висновків	жовтень 2023	Виконано
7.	Проходження нормоконтролю	листопад 2023	Виконано
8.	Одержання відгуку та рецензії	грудень 2023	Виконано
9.	Захист кваліфікаційної роботи	грудень 2023	Виконано

Автор роботи несе персональну відповідальність за відсутність в роботі несанкціонованих текстових запозичень (академічного плагіату)

Магістрант

А. В. Гора

Керівник роботи

Н. В. Шапочка

Нормоконтроль пройдено

С. Ю. Вапіров

Нормоконтролер

РЕФЕРАТ

Дипломна робота – 53 сторінок, 52 джерела.

Актуальність роботи полягає в тому, що роман Colleen Hoover «Verity» є популярним твором, який завоював велику увагу та популярність серед читацької аудиторії. Вивчення особливостей відтворення його стилю в німецькому перекладі збагатить досвід перекладачів художньої літератури та загалом розкриє нові аспекти творчого підходу до перекладу психологічних трилерів.

Об'єктом дослідження є англomовний психологічний трилер Colleen Hoover «Verity» та його німецький переклад.

Предметом дослідження є особливості відтворення стилістики психологічного трилера в німецькому перекладі роману Colleen Hoover «Verity».

Мета дослідження є аналіз стилістичних засобів відтворення напруги у психологічного трилера в німецькому перекладі роману «Verity» від Colleen Hoover з метою виявлення та розуміння трансформаційних процесів.

Завдання дослідження:

1. Визначити основні риси психологічного трилера як жанру літератури;
2. Розглянути творчість Colleen Hoover та її роман «Verity» в жанрі трилера.
3. Дослідити особливості перекладу художнього тексту;
4. Дослідити проблеми перекладу психологічного трилера;
5. Проаналізувати засоби стилістичного відтворення напруги психологічного трилера у німецькому перекладі роману «Verity».

Методи дослідження:

- загальнонауковий – для огляду теоретичних напрацювань, пов'язаних з особливостями відтворення стилістики у психологічному трилері;

- дефінітивний метод – для надання визначення основних понять дослідження;
- порівняльний аналіз тексту оригіналу та перекладу з метою виявлення стилістичних особливостей;
- метод суцільної вибірки – для відбору релевантних для дослідження текстових фрагментів;
- перекладознавчо-зіставний метод аналізу оригіналів і перекладів;

Практична значущість. Робота стане основою для подальшого вивчення теорії перекладу та буде корисною для перекладачів і літературознавців, які цікавляться передачею стилістичних особливостей при перекладі психологічних трилерів

***Ключові слова:** психологічний трилер, саспенс ефект, напруга, епітет, метафора, порівняння, повторення, риторичне запитання*

ZUSAMMENFASSUNG

Das Thema meiner Diplomarbeit ist «Merkmale der Reproduktion des Psychothriller-Stils in der deutschen Übersetzung des Romans Colleen Hoover: Verity».

In der modernen Welt erfreuen sich Psychothriller zunehmender Beliebtheit bei den Lesern. Dieses Genre ist eines der beliebtesten Genres der modernen Literatur, mit seinen eigenen stilistischen Merkmalen und seiner spezifischen Atmosphäre, die in der Übersetzung vermittelt werden müssen, um eine maximale emotionale und psychologische Spannung für die deutschsprachigen Leser zu gewährleisten.

Die Relevanz dieser Studie besteht darin, dass der Roman Colleen Hoover «Verity» ein populäres Werk ist, das große Aufmerksamkeit und Beliebtheit beim Publikum erlangt hat. Die Untersuchung der Besonderheiten der Wiedergabe seines Stils in der deutschen Übersetzung wird die Erfahrung der Literaturübersetzer bereichern und neue Aspekte des kreativen Ansatzes bei der Übersetzung von Psychothrillern im Allgemeinen aufzeigen.

Gegenstand der Studie sind die Besonderheiten der Reproduktion des Psychothriller-Stils in der deutschen Übersetzung des Romans Colleen Hoover «Verity».

Das Objekt der Studie ist der englischsprachige Psychothriller Colleen Hoover «Verity» und seine deutsche Übersetzung.

Das Ziel der Studie ist es, die effektivsten Ansätze zur Übersetzung zu bestimmen, die dazu beitragen, die emotionale Intensität zu vermitteln und den Stil und die Atmosphäre des Originalwerks Colleen Hoover «Verity» ins Deutsche.

Um dieses Ziel zu erreichen, umfasst die Arbeit die folgenden **Aufgaben**:

- Identifizierung der Hauptmerkmale des Psychothrillers als Literaturgattung;
- Untersuchung der Werke von Colleen Hoover und ihres Romans «Verity» im Genre des Thrillers.

— Untersuchung der Besonderheiten beim Übersetzen eines literarischen Textes;

— Untersuchung der Besonderheiten bei der Übersetzung eines psychologischen Thrillers;

— Analyse der Mittel zur stilistischen Wiedergabe der Spannung eines Psychothrillers in der deutschen Übersetzung.

Um die gesetzten Aufgaben zu erreichen, werden die folgenden **Forschungsmethoden** eingesetzt:

— allgemeine wissenschaftliche Methode – zur Überprüfung der theoretischen Entwicklungen im Zusammenhang mit den Besonderheiten der stilistischen Wiedergabe eines Psychothrillers;

— Definitionsmethode – um die wichtigsten Begriffe der Studie zu definieren;

— vergleichende Analyse des Originaltextes und des übersetzten Textes, um stilistische Merkmale zu identifizieren;

— die Methode der kontinuierlichen Stichproben – zur Auswahl von Textfragmenten, die für die Untersuchung relevant sind;

— eine übersetzerische und vergleichende Methode zur Analyse des Originaltextes und der Übersetzung;

Praktische Bedeutung der Arbeit. Die Arbeit wird eine Grundlage für die weitere Beschäftigung mit der Übersetzungstheorie bieten und für Übersetzer und Literaturwissenschaftler, die sich für die Wiedergabe stilistischer Merkmale bei der Übersetzung von Psychothrillern interessieren, von Nutzen sein.

Stichwörter: *Psychothriller, Suspense Effect, Spannung, Epitheton, Metapher, Vergleich, Repetition, rhetorische Frage*

ЗМІСТ

ВСТУП	9
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ	12
1.1 Психологічний трилер як літературний жанр.....	12
1.2 Огляд творчості Colleen Hoover та її роману «Verity» в жанрі трилера	18
1.3 Особливості перекладу художнього тексту	23
1.4 Особливості перекладу психологічного трилеру	27
РОЗДІЛ 2 ЗАСОБИ СТИЛІСТИЧНОГО ВІДТВОРЕННЯ НАПРУГИ ПСИХОЛОГІЧНОГО ТРИЛЕРУ У НІМЕЦЬКОМУ ПЕРЕКЛАДІ РОМАНУ COLLEEN HOOVER «VERITY»	31
2.1 Метафора	32
2.2 Порівняння.....	35
2.3 Повторення	38
2.4 Епітети	40
2.5. Риторичне запитання.....	43
ВИСНОВКИ	47
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	49

ВСТУП

У сучасному суспільстві все більшої популярності серед читачів набувають психологічні трилери. Цей жанр захоплює читачів складним та заплутаним сюжетом, цікавими персонажами та постійною напругою. Кожна сторінка психологічного трилера занурює читачів у сповнену перипетій подорож і залишає в них постійне бажання розкрити приховану істину. При перекладі таких творів роль перекладача виходить за рамки простої передачі мови. Вона вимагає тонкого розуміння стилістичних особливостей жанру та гострої чутливості, щоб зберегти той самий рівень напруги та психологічної глибини в мові перекладу.

Головною мета психологічного трилера є створення у читача емоційного напруження, виклик стану неспокою, тривоги, очікування, та відчуття читачем невпевненості, підвищеної емоційної невизначеності. Тобто створити «саспенс» ефекту, який є художнім прийом та методом руху сюжету. «Саспенс ефект» створюють поєднання таких стилістичних засобів, як метафори, алюзії, символи, повторення, порівняння, епітети, а також низка інших засобів [Gerrig R.J. 1989]. Тому питання перекладу певного стилістичного засобу продовжує залишатися актуальним для сучасного перекладознавства, змінюючись з кожною новою мовною одиницею, з кожним новим жанром художньої літератури та з кожним новим твором автора [Загнітко А.П. 2007].

Актуальність роботи полягає в тому, що роман Colleen Hoover «Verity» є популярним твором, який завоював велику увагу та популярність серед читацької аудиторії. Вивчення особливостей відтворення його стилю в німецькому перекладі збагатить досвід перекладачів художньої літератури та загалом розкриє нові аспекти творчого підходу до перекладу психологічних трилерів.

Об'єктом дослідження є англomовний психологічний трилер Colleen Hoover «Verity» та його німецький переклад.

Предметом дослідження є особливості відтворення стилістики психологічного трилера в німецькому перекладі роману Colleen Hoover «Verity».

Мета дослідження є аналіз та вивчення особливостей відтворення стилістики психологічного трилера в німецькому перекладі роману «Verity» від Colleen Hoover з метою виявлення та розуміння трансформаційних процесів.

Для досягнення поставленої мети робота включає в себе наступні **завдання дослідження**:

1. Визначити основні риси психологічного трилера як жанру літератури;
2. Розглянути творчості Colleen Hoover та її роману «Verity» в жанрі трилера.
3. Дослідити особливості перекладу художнього тексту;
4. Дослідити проблеми перекладу психологічного трилера;
5. Проаналізувати засоби стилістичного відтворення напруги психологічного трилера у німецькому перекладі роману «Verity».

Методи дослідження, що використовуються у роботі, зумовлені їхньою доцільністю при виконанні поставлених завдань: *загальнонауковий* – для огляду теоретичних напрацювань, пов'язаних з особливостями відтворення стилістики у психологічному трилері; *дефінітивний* метод – для надання визначення основних понять дослідження; *порівняльний* аналіз тексту оригіналу та перекладу з метою виявлення стилістичних особливостей; *метод суцільної вибірки* – для відбору релевантних для дослідження текстових фрагментів; *перекладознавчо-зіставний* метод аналізу оригіналів і перекладів;

Науково новизна дослідження полягає у практичному аналізі конкретного перекладу роману "Verity" німецькою мовою. Цей аналіз дозволить визначити та розглянути перекладацькі рішення, які стосуються стилістики, і виявити їх вплив на сприйняття та інтерпретацію тексту.

Практична значущість. Результати магістерської роботи сприятимуть глибшому розумінню особливостей перекладу психологічних трилерів, зокрема, німецького перекладу психологічного трилеру Colleen Hoover «Verity». Робота стане основою для подальшого вивчення теорії перекладу та буде корисною для перекладачів і літературознавців, які цікавляться передачею стилістичних особливостей при перекладі психологічних трилерів.

Структура роботи: дане дослідження складається зі вступу, 2-х розділів, висновків і списку використаної літератури. Загальна кількість сторінок 53, кількість використаних джерел 52.

РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

1.1 Психологічний трилер як літературний жанр

Масова культура та література є невід'ємною частиною сучасного життя. Вони мають давню історію, власні традиції, форми та жанри. Одним із таких жанрів є трилер. Дейв Кер вважає цей жанр радше американським, ніж європейським. Це пов'язано з тим, що йому притаманні «безпосередність та інтенсивність впливу, які рідко зустрічаються в європейському мистецтві, дослідження фізичних та емоційних меж життя, потяг до небезпеки та усвідомлення смертельної та спокусливої сили» [Dave, K. 2011].

Дослідники, які відстежують історію жанру, аналізують його форми та шукають типологічні паралелі у творах різних авторів. Літературні та мистецтвознавчі критики намагалися визначити причини популярності трилерів. Для жанру трилера характерні напружені ситуації, битви зі злом – від фантастичних істот до звичайних злочинців, динамічний розвиток сюжету та відсутність описів і відступів [Klismith L.R. 2014].

Трилер – жанр, більш близький до пригодницької літератури, але сюжет ще гостріший і читач постійно перебуває в напрузі, очікуючи раптового розв'язання конфлікту або несподіваного повороту подій. В основі сюжету трилера лежить розслідування злочину, чітке і логічне відтворення його структури та викриття злочинців. Трилери зосереджуються на низці питань, пов'язаних з виявленням витоків злочину, його зв'язку з умовами часу і простору, дослідженням типологічної ситуації, в якій визріває і реалізується злочинний задум [Охріменко А.С. 2011, с. 394–401]. Отже, трилери – це текстовий жанр, який поєднує в собі характеристики готичної фантастики, детективу, пригодницької фантастики та проблемної психологічної прози.

На думку Росса Макдональда, сюжет детективного роману рухається у зворотному часі від розкриття фактів зафіксованого злочину до його розкриття, аж до моменту скоєння злочину. На противагу цьому, трилер рухається в майбутнє, вперед, до катастрофи, а розвиток і наслідки сюжету розкриваються лише в міру того, як читач читає, підтримуючи таким чином напругу [Охріменко А.С. 2011, с. 394–401]. Романи-трилери також відрізняються від детективів тим, що в них розповідь ведеться з точки зору вбивці або жертви. Це також може бути детективна розповідь про хід розслідування або випадковий персонаж, який спостерігає за подіями, не усвідомлюючи їхнього значення. [Кукса Г. 2004, с. 150–155].

Сьогодні існує багато піджанрів трилеру: юридичний, шпигунський, пригодницький, медичний, романтичний, політичний, історичний, релігійний, містичний, психологічний, техно-трилер і трилер-катастроф. Власне, ця відкритість до перетину жанрових кордонів є постійною рисою трилерів. Гнітюче передчуття і приємне хвилювання – це все те, що викликає хвилювання і напруження, іншими словами, необхідні мурашки по шкірі. Якщо трилер не тримає глядача в напрузі, він за визначенням не виконує своєї функції [Орехова О. І. 2015, с. 357–366].

Розглянемо психологічний трилер більш детально. Словник надає нам таке тлумачення цього терміну: «Психологічний трилер – жанр літератури, кіно або телебачення, який має на меті створити напругу та залучити глядача або читача на психологічному та емоційному рівні» [OML]. Його сюжет розвивається повільно, з наростаючими сумнівами і напругою до кульмінації подій. З точки зору класифікації, категорія психологічних трилерів є піджанром ширшої категорії трилерів, що має схожість з готичними та детективними романами в тому, що в них іноді присутнє "розгублене відчуття реальності", моральна неоднозначність і складні та спотворені стосунки між одержимими та патологічними персонажами. Психологічні трилери часто містять елементи таємниці, драми, дії та жаху, особливо страху, який впливає на нашу свідомість і підсвідомість [Lehne M., Koelsch S 2015, с. 61 - 76].

Психологічні трилери характеризуються емоційно насиченими, довгими діалогами та інтроспекцією персонажів, підкресленими метафорою, символізмом, алюзією, ремінісценцією, а також соціальною та популярною культурною реальністю. Оскільки типові персонажі психологічних трилерів часто мають високий рівень знань, витончені манери, неабиякий інтелект, оригінальність, нестандартний погляд на життя або різні психологічні комплекси, неврози та психози, такі як шизоїдна особистість, маніакально-депресивна хвороба чи шизофренія, необхідно розуміти особливості поведінки персонажів, причини їхніх вчинків та їхню мову. Для розуміння поведінки персонажів, мотивації їхніх вчинків та особливостей їхньої мови необхідні хоча б поверхневі знання з психології та достатній рівень освіти [Heinrichs 2011; Федорченко О. 2011, с. 313-317].

Під час читання психологічного трилера, читачі відчувають те, що Р.Д. Херріг називає "анормальним відчуттям невизначеності" [Gerrig R.J. 1980]. До останнього рядка роману «Verity», не зрозуміло чи дійсно Веріті була психопаткою, чи це все був хитросплетений план її чоловіка. Читачі стають фізично пов'язаними з книгою і відчувають хвилювання, прискорене серцебиття і входять у стан емоційної напруги. Невизначеність часто є станом нестачі інформації про конкретну, дуже важливу мету.

Кембриджський словник визначає «невизначеність» як «відчуття невпевненості, у тому що відбудеться у майбутньому» [CD]. Більшість психологічних трилерів покладаються на невизначеність, щоб читач уважно читав історію і повністю занурився в представлений світ. Невизначеність – це послідовне представлення конкретних проблем, які вирішуються в міру розвитку сюжету. Цей стилістичний прийом зазвичай використовується для того, щоб контролювати темп оповіді. Темп розповіді також відіграє важливу роль в історії і впливає на враження читача. Ефективне використання темпу дозволяє читачеві одночасно відчути максимальну напругу і витримати паузу до розв'язки історії [Gerrig R.J. 1989].

Центральний конфлікт з ефектом відчуття невизначеності зазвичай подається досить лаконічно, без складних описів, характерних для інших розділів. Структура речень та їхнє забарвлення також сприяють створенню напруженої атмосфери історії [Dutta-Flanders R. 2017]. Використання знаків оклику, питальних речень і незакінчених речень, часто з великої літери, передає емоційний стан персонажа. Використання таких стилістичних прийомів свідчить про те, що автор встановлює тісний зв'язок з персонажем, і читач відчуває тривогу і хвилювання одночасно з героями [Cawelti G. John. 1977].

Більшість письменників та літературних експертів визначають типовою наступну композиційну структуру [Saricks Joyce G. 2001, с. 186]:

1. у пролозі відбувається щось екстраординарне, наприклад, небезпечний злодій тікає з в'язниці або діти знаходять у підвалі старого будинку особистий щоденник господаря, який зник минулого тижня. Іншими словами, має бути конфлікт із повсякденним життям.

У вступі має бути напруга, і кожна деталь має бути деталізована, від опису макросвіту (природи, кімнат, предметів) до мікросвіту, що оточує персонажів (зовнішність, фізичний та емоційний стан). В описах психологічного трилера важливу роль відіграють не тільки предмети, властивості, характеристики, а й дії. Тому дієслова в теперішньому часі використовуються для опису довготривалого стану об'єкта, тоді як дієслова в минулому часі вказують на стан об'єктів в момент спостереження. Загалом, можна сказати, що в контексті репрезентації макро- та мікросвіту протагоніста дієслова відображають властивості та характеристики об'єкта, що вказує на статичність зображуваного об'єкта, а не на активну поведінку. Крім того, спостерігається послідовність еліптичних конструкцій, номінативних описів, які вказують на статичність зображуваного об'єкта, та динамічних описів, які спрямовані на опис подій або процесів, що зобразили об'єктів у русі [Ставчук Н.В. 2017, с. 180 – 187].

2. перші розділи починаються одразу з експозиції та зав'язки сюжету. Читач знайомиться з головними героями і вони одразу поринають у пошуки злодія. Експозиція описує головних героїв та їхнє становище в контексті сюжету трилера до розв'язки. На відміну від здебільшого статичного опису місцевості, інтер'єру чи зовнішнього вигляду героя, рефлексія над психологічним станом персонажів, їхніми внутрішніми переживаннями, мисленням і зовнішньою поведінкою виявляє наявність динамічного опису.

3. по мірі розвитку сюжету до головних героїв приєднуються другорядні персонажі (звичайні незнайомці, старі друзі або коханці, члени сім'ї, колеги, помічники тощо). Часто хтось із другорядних персонажів стає жертвою антагоніста, завдяки чому головні герої набувають особистих мотивів для протистояння і стають більш активними [Saricks Joyce G. 2001, с. 187; Орехова О. І. 2014, с. 154-159].

4. головні герої долають усілякі перешкоди у пошуках зла, але щоразу зазнають поразки. Перемога, як правило, залишається за антагоністом, поки не настає час вирішити проблему. Ті, хто знайомий з цим жанром, розуміють, що герої часто опиняється перед серйозною дилемою: Кому з оточуючих людей вони можуть по-справжньому довіряти? Ця дилема піднімає моральні питання і просуває сюжет. Часто герой бачить у поліції чи інших представниках влади потенційних зрадників та відвертається від них спиною. Це змушує героя використовувати свої навички та знання для подолання та вирішення всіх проблем і перешкод [Saricks Joyce G. 2001, с. 188].

5. кульмінація буквально настає на останній сторінці. Саме тоді протиріччя досягають свого піку і виражаються в дуже гострій формі. Перемога здобута, всі таємниці розгадані, і, можливо, автор залишив натяки для наступної частини психологічного трилера. До кінця історії герой може змінитися, долаючи внутрішні конфлікти, позбавляючись комплексів або стаючи більш відкритим і людським, але в більшості випадків акцент робиться не на цьому. Важливо те, що герої (добро) перемогли, а зло було покаране [Saricks Joyce G. 2001, с. 190].

Кульмінація оповіді, у свою чергу, тримає читача в постійній напрузі, тривозі, хвилюванні і майже страху. І, нарешті, поневолення зла або усунення того, що символізує негатив, зусиллями головного героя стається кінець трилера (навіть якщо він іноді має відкритий фінал). Тут часто використовується гіпербола, щоб підкреслити важливість подій, це дозволяє показати ставлення героя, дати певну оцінку тому, що відбувається, і підвищити експресивність оповіді [Saricks Jouce G. 2001, с. 188].

Психологічний трилер створює емоційне напруження у читача, викликаючи стан неспокою, тривоги, очікування, відчуття невпевненості, підвищеної емоційної невизначеності. Тобто створює «саспенс» ефекту як художнього прийому та методу руху сюжету [Dutta-Flanders R. 2017].

Ефект саспенсу – це художній прийом, який використовується в кіно і літературі як метод розвитку сюжету, що створює атмосферу напруженого очікування, тривожної невизначеності, страху перед невідомим і передчуттям чогось жахливого, щоб утримати інтерес читача [LD].

По-перше, є два типи саспенсу (або напруженості), які слід враховувати, коли йдеться про структуру трилера: наративний саспенс/напруженість та епізодичний саспенс/напруженість. Перший залучає читача до головної проблеми історії, тоді як другий час від часу тримає читача в напрузі. У якісному романі є і те, і інше.

У наративній напрузі питання, проблема або таємниця подається на початку книги, яка розгортається все більше і більше в міру розвитку сюжету і, нарешті, вирішується в кульмінації або в кінці. У аналізованій книзі «Verity» наративний саспенс подається по мірі розгортання сюжету навколо головної героїні Веріті та її стану. А епізодичний саспенс – це момент чи коротка сцена напруженості, що викликає потужну реакцію читача. Прикладом цього зазвичай є суперечки або протистояння між персонажами, які швидко вирішуються, хоча згодом можуть виникнути знову. Так, у досліджувальній книзі, перший спалах напруженості виникає між головною героїнею Лоуен

та чоловіком Веріті, коли вона намагається довести, що Веріті не паралізована [Dutta-Flanders R. 2017].

Отже, трилер – це книга, п'єса або фільм із захопливим сюжетом, часто про розкриття злочину. У центрі сюжету конфлікт, пов'язаний з виявленням певним злочинцем, зв'язком з обумовленістю часу і простору, дослідженням типологічних ситуацій, в яких зріє і втілюється злочинний задум. Дослідники виділяють багато піджанрів трилера, одним з яких є психологічний трилер. Психологічний трилер – це твір, в якому акцент робиться на психології персонажів та їхніх нестабільних емоційних станах. Для цього піджанру характерні ретельно побудовані сюжети з частими несподіваними поворотами сюжету, а ще ефект саспенсу/напруженості. В описах психологічного трилера важливу роль відіграють не тільки предмети, властивості, характеристики, а й дії. Також психологічний трилер розкриває і особистість самого автора, бо ж наївно бачити в ньому лише спостерігача, який не впливає на процес. Одним з прикладом цього піджанру є роман Colleen Hoover «Verity».

1.2 Огляд творчості Colleen Hoover та її роману «Verity» в жанрі трилера

Кожна епоха має своїх авторів, чиї романи, в кращому випадку проігноровані, а в гіршому – зневажені літературним бомондом. Але все одно ці романи займають перше місце у списках бестселерів. Ці книжки мають успіх не лише всупереч критикам, а й ніби всупереч їм.

З 1980 року на полицях книгарень з'являються твори, написані жінками для жінок. Цей різновид комерційного роману, який іноді називають "жіночою літературою", охоплює всі жанри, від побутового трилера до роману [47]. І останні кілька років ці книжки пише Colleen Hoover. Її книги публікуються у видавництвах Atria Books, Grand Central Publishing, Montlake Romance та HarperCollins [30].

На сьогоднішній день Colleen Hoover є американською авторкою двадцяти чотирьох романів та оповідань, а також авторкою першокласних бестселерів за версією New York Times. Її романи класифікуються як сучасний роман для дорослих і молоді та психологічні трилери. Крім того, журнал Time назвав Hoover однією з найвпливовіших людей 2023 року.

З 2015 по 2017 рік її книга «Confess», «It ends with us» «Without merit» отримували нагороду Goodreads Choice Award за найкращий твір у жанрі романтика. А роман «Confess» був адаптований у телесеріал компанією Awestruck і доступний на Prime Video на Amazon та iTunes. Там зіграли Кеті Леклерк та Райан Купер.

У 2015 році Colleen Hoover та її родина заснували The Bookworm Box – благодійний книжковий магазин та автограф–сесію. Щороку The Bookworm Box проводить автограф–сесію «Book Bonanza» за участю понад 200 авторів та щорічний аукціон, щоб зібрати кошти для продовольчих банків та інших благодійних організацій по всій країні. На сьогоднішній день The Bookworm Box пожертвував понад мільйон доларів людям, які цього потребують [30].

Журнал Time назвав Colleen Hoover однією з найвпливовіших людей 2023 року. Як сама авторка пояснила свою популярність в інтерв'ю для цього журналу: «Це не я. Це читачі контролюють те, що продається. Читачі контролюють те, що продається зараз» [47].

Читачі пояснюють такі популярність авторки так: «Книги Гувер схожі на сповідь у Facebook, яка затягує вас з першого речення. Швидко вимальовуються певні закономірності: бідні білі кар'єристи з травмами в минулому і складними долями (нестерпні батьки, невдалі романи, сімейне насильство), зазвичай їдуть з дому, а потім прокладають собі шлях до кар'єрного успіху, емоційного відновлення, зачарованого кохання і неперевершеного сексу» [47].

Крім того, у цих романах найважливіше, що має значення понад усе, – це труднощі повсюди: жінки мусять страждати, жінки можуть зцілюватися, і ті, хто проходить через усе це, мають здатність знайти себе/кохання/щастя.

Читач не може позбутися відчуття, що головний герой говорить зі мною/для мене/як я.

Крім того, читачі дають ще такий опис творчості Colleen Hoover: «Її історії – не про досягнення світської влади у великих масштабах, а про пошук сили всередині себе. Через особистісне зростання своїх героїв та міжособистісні стосунки Гувер пропонує читачам емоційну дорожню карту до одужання від синдрому самозванця, домашнього насильства, зради, віктимізації. Це зовсім інший тип досягнення. Гувер пропонує досяжною фантазію, самореалізацію або зцілення, як Опра Вінфрі, незалежно від того, скільки страждань для цього знадобиться» [47]. Тобто, для читачів, які переживають за персонажів, схожих на них самих – якщо, можливо, красивіших і з більш захоплюючим сексуальним життям – емоційна віддача все ще може відчуватися важко заробленою. Але, можливо, ця історія може статися з ними.

Роман «Verity» не був типовою роботою Colleen Hoover у жанрі психологічного трилера, але ця книга одразу завоювала серця фанатів. А книга у 2023 році отримала нагороду The British Book [46].

У інтерв'ю для букіністичного блогу Anasattic Colleen Hoover поділилась, що її чоловік був перший, хто вмотивував її на написання цього роману. Він, як і чоловік Веріті, не читав романи своєї дружини, бо йому важко відокремити думки та дії героїв від особистості Колін. Але сама ідея прийшла до неї після перегляду хорор фільму, фінал якого засмутив її. Авторка каже: «Перша половина фільму була блискучою, але потім, коли з'явився паранормальний елемент, я була розчарована. Паранормальні речі мене не лякають. Мене лякають реальні життєві ситуації – те, що може статися з тобою – ось що мене лякає». І за ніч Colleen написала перші глави [43].

Коротко сюжет трилера: «Лоувен — молода письменниця, в якій ні цента за душею. Та одного дня до неї звертається Джеремі Кроуфорд, чоловік Веріті — авторки романів-бестселерів. Джеремі пропонує Лоувен завершити цикл книжок Веріті, адже та паралізована після автокатастрофи. Лоувен приїжджає

до будинку Кроуфордів, щоб переглянути чернетки письменниці, які допоможуть у роботі, і випадково знаходить автобіографію Веріті. Здається, Веріті не планувала, що хтось її прочитає... Рукопис рясніє відвертими подробицями життя подружжя і розповідає, що насправді трапилося того дня, коли померла їхня дочка. Лоуен вагається, чи показувати автобіографію Джеремі, бо розуміє — це знищить його. То хто ж така Веріті — геніальна письменниця і жертва фатальних обставин чи божевільна маніпуляторка і злочинниця?» [КСД].

Наративна структура книги «Verity» блискуче продумана: відбувається зміна точок зору головної героїні, Лоуен, та загадкової авторки, Веріті Кроуфорд. Розповідь від Лоуен пропонує свіжий і близький читачеві погляд на події, тоді як думки Веріті, передані через її рукопис, дають змогу зазирнути в її темний і збочений розум. Така зміна наратора дозволяє читачам побачити історію з різних боків, створюючи відчуття невизначеності та постійної потреби розгадати правду. Вплив на читача є доволі сильним, оскільки він постійно намагається скласти пазл і ставить під сумнів надійність оповідачів [Resaba M.].

Маніпуляція є однією з провідних тем роману «Verity». Персонажі маніпулюють один одним для досягнення своїх цілей, розмиваючи межі між правдою та обманом. Колін Гувер майстерно досліджує психологічні тактики, що використовуються для контролю та маніпулювання іншими, змушуючи читачів ставити під сумнів справжність вчинків та мотивацій персонажів.

Крім того, також, однією з головних тем книги є одержимість. Образи Веріті та Лоуен показують, на що тільки не підуть люди заради того, щоб отримати те, чого вони прагнуть. Читач бачить руйнівну силу одержимості та руйнівні наслідки, які вона може мати для людей і стосунків [Resaba M.].

І останньою головною темою роману є питання моралі та наслідків людських вчинків. Герої стикаються з етичними дилемами, що змушують їх протистояти моральним наслідкам свого вибору. Colleen Hoover досліджує

вагу провини та наслідки, які відбуваються, коли сюжетні лінії перетинаються [Resaba M.].

Як було зазначено у попередньому пункті, психологічні трилери мають типову композиційну структуру. Далі можна побачити, що роман Colleen Hoover «Verity» відповідає критеріям:

1. Книга починається з того, що при загадкових обставинах помирають діти, а потім дружина потрапляє в автокатастрофу і її повністю паралізує.

2. В експозиції та зав'язці нам розповідаються про незвичайне знайомство Лоуен з чоловіком Веріті, який пізніше робить їй пропозицію дописати довгоочікувану серію книг за велику суму грошей, яких вона так потребує. Також, розповідається про відносини Лоуен з матір'ю та її колишніми чоловіками.

3. У русі розповіді книзі у Лоуен зав'язуються романтичні стосунки з чоловіком Веріті і вона починає діяти, керуючись своїми почуттям до нього, і тому конфлікт стає більш особистим і починає набирати обороти.

4. Увесь час Лоуен намагається довести чоловіку Веріті, що та прикидається паралізованою, але нашій героїні не вірять до останнього.

5. У кульмінації чоловік Веріті нарешті дізнається про збочену автобіографію Веріті та те, що та не паралізована. І він та Лоуен вбивають Веріті, бо вважають, що та їх ніколи не залишить у спокої і зашкодить його сину. Фінал же, не зважаючи на суб'єктивно гарну кульмінацію, є відкритим.

Отже, книга «Verity» Colleen Hoover отримала широке визнання і похвалу як від читачів, так і від критиків. Стиль письма у книжці – виразний, захоплюючий і надзвичайно атмосферний. Колін порушує такі теми у книзі: одержимість, маніпуляції, питання моралі та наслідків. Авторка ретельно вибудовує сцени та послідовності, сповнені напруження, постійно тримаючи читачів у напрузі та з нетерпінням чекаючи на наступне одкровення. Навмисний темп дозволяє читачам заглибитися у свідомість персонажів,

зануритися в їхні думки та емоції, водночас зберігаючи відчуття невідкладності та очікування.

1.3 Особливості перекладу художнього тексту

Переклад літературних творів відіграє важливу роль у сучасній літературі. Переклад виступає мостом між оригіналом і перекладеним текстом, і від того, як перекладач трансформував текст та, які мовні засоби використав, залежить загальна картина твору. Перекладач – це майже співавтор. Ми сприймаємо текст через призму його/її світогляду. Ми відчуваємо те, що відчував перекладач, коли працював над твором. Переклад є успішним лише тоді, коли перекладач передає повну реальність вихідного тексту і вдало трансформує її в реальність перекладу. Тому для того, щоб літературний твір, написаний іншою мовою, функціонував як витвір мистецтва, перекладач художньої літератури повинен повторити процес створення твору, тобто втілити його в життя іншою мовою [Крамар, В.Б. 2021; Гончаренко Л.О. 2017, с. 196-201].

Складність перекладу художньої літератури полягає у відтворенні індивідуальної автентичності оригінального твору. Ця особливість пов'язує художню літературу з суспільно–політичною [Дубенко О.Ю. 2005, с. 61].

Вивчення художніх перекладів вимагає глибокого стилістичного аналізу матеріалу. Завдяки такому аналізу стає зрозумілим, що автентичність авторського стилю, як він постає у творі, пов'язана з особливостями літератури як виду мистецтва [Чередниченко О. 2007, с. 45].

Як вид мистецтва, матеріалом якого є мова, література характеризується особливим, часто прямим і тісним зв'язком між художнім образом і мовною категорією, на якій він базується. У перекладі пошук прямої метафоричної відповідності оригіналу часто неможливий або призводить до стилістичних

рішень. Вихідний текст передається як єдине ціле, а окремі елементи відтворюються відповідно до їхньої ролі в тексті.

Ще однією характеристикою художньої літератури є її семантична ємність. Це проявляється у здатності автора сказати більше, ніж пряме значення слів у цілому, залучити думки, емоції та уяву читача. Смысловая ємність літературного твору проявляється або формах реалістичної типізації, або алегоричності, або в загальній багатоплановості художньої мови [Чередниченко О. 2007, с. 126; Засєкін С. В. 2012, с. 69].

Також проблеми виникають при перекладі творів з англійської мови на німецьку через відмінності в граматичній будові мов. Хоча англійську та німецьку мови прийнято вважати такими, що належать до однієї гілки індоєвропейської (германської) мовної сім'ї, вони є структурно різними типами мов. Перша є аналітичною мовою, в якій граматичні зв'язки в реченнях передаються за допомогою вільних граматичних морфем, тоді як друга є флективною мовою, в якій граматичні значення і зв'язки передаються за допомогою обмежених граматичних морфем (флексій). Саме відмінності в структурі мови, граматичних категоріях, формах і синтаксисі ускладнюють переклад [Чередниченко О. 2007, с. 55; Загнітко А.П. 2007, с. 10].

У художній літературі важливу смислову та експресивну роль може відігравати вибір слів, які повністю синонімічні своїм сучасним мовним еквівалентам і відрізняються від останніх лише лексичним забарвленням. Це є наслідком належності до певного лексичного шару (архаїчного, діалектного чи запозиченого) [Карабан В. І. 2004, с. 408].

Однак в стилістичному забарвленні укладено дуже багато – наприклад, авторська іронія, іронія персонажа по відношенню до самого себе або до іншого персонажу, історичний колорит, вказівка на місцеві риси в образі дійової особи і т. п. [Козак, Т. 2015, с. 221-223.].

До числа важких завдань відноситься використання архаїзмів, варваризмів і взагалі іншомовних (по відношенню до тексту оригіналу) слів, яким у мові перекладу не завжди можуть бути знайдені прямі формальні

відповідності з тією ж стилістичною функцією або відповідності на основі іншої формальної категорії [Линтвар О.М. 2012, с.144–147].

Якісний художній переклад повинен відповідати таким основним вимогам [Ніколаєва Т. 2012, с. 119–127].

1) точність. Перекладач повинен донести до читача всі ідеї, висловлені автором. Крім дотримання основних правил, важливо також зберігати нюанси вимови. Оригінальний текст буде спотворений, якщо недодати зміст, який доповнює і уточнює задум автора;

2) лаконічність. Перекладачі повинні уникати використання надмірної кількості слів і висловлювати свої думки якомога стисліше;

3) ясність. Переклад не повинен бути двозначним або створювати проблеми з розумінням. Важливо уникати складних і двозначних виразів, які ускладнюють сприйняття. Ідеї потрібно висловлювати простою, легкою для зрозуміння мовою;

4) літературність. Переклад повинен відповідати літературним стандартам. Кожне речення має бути точним і природним, не містити структури, схожої на синтаксис оригінальну, з дотриманням основних правил і зі збереженням нюансів виразів [Шулік С. 2015, с. 141–143].

Проблема художнього перекладу полягає у взаємозв'язку між автором і контекстом перекладача. Художній переклад залежить не лише від об'єктивних факторів, але й від суб'єктивних. Жоден вид перекладу не є абсолютно точним, оскільки мовна система перекладу не може повністю передати зміст оригінального твору і, тому частина інформації, задуманої автором, неминуче втрачається. Переклад багато в чому залежить від особистості перекладача, від того, чи прагне він відтворити всі особливості оригінального тексту і зберегти всі елементи його змісту. Також природно, що переклад твору іншою мовою може через мовні відмінності зруйнувати усталені асоціації. Для того, щоб твір продовжував "жити" як витвір мистецтва в новому мовному середовищі, перекладач повинен взяти на себе відповідальність автора і створити еквівалентний текст, доповнивши його

новими конотаціями, що відповідають мовному та культурному середовищу реципієнта [Лановик М. Б. 2006, с. 54].

Ще однією проблемою художнього перекладу є точність і достовірність. З одного боку, у перекладі прози можуть виникати невідповідності в смислового навантаженні та стилістичному вираженні слів і речень з різних мов. А з іншого боку, в прозі слово має переважно смислове навантаження і є стилістичне вираження. Науковці вважають, що переклад має бути схожим на оригінал, що є одним з елементів точності. Водночас національний дух і культурні форми оригінального тексту, а також індивідуальний стиль автора повинні чітко прочитуватися крізь призму мови перекладу. Перекладач літературного твору повинен створювати нові переклади, нові образи, нові форми і нові стилі для своїх читачів, але його власний стиль повинен бути впізнаваним у будь-якому перекладі [Чайковська Т.В. 2006].

Роман є одним з найпоширеніших художніх творів і становить основою нашого дослідження. Це великий і складний епічний художній твір, який охоплює багато життєвих подій і розкриває глибокий розвиток характерів багатьох персонажів.

Роман вигідно відрізняється від інших художніх творів саме своєю домінуючою художньо-естетичною функцією. Основна мета художнього твору – створити естетичні враження та яскраві художні образи. Ця естетична спрямованість відрізняє художній дискурс від інших мовних комунікативних актів, в яких інформаційний зміст є первинним і незалежним [Лановик М. Б. 2006, с.79].

Психологічні аспекти культури художнього перекладу, такі як сміливість формулювання думок з метою створення смислу між рядками, домисел для відтворення смислу, намагання не просто відтворити текст, а надати йому нового значення, цінні тим, що сприяють розкриттю творчого потенціалу як автора оригіналу, так і перекладача тексту Перекладач роману – творча особистість. Перш ніж перейти до творчого самовираження, перекладачеві роману необхідно розвинути свої професійні навички письма,

які допоможуть йому досягти найвищого рівня в перекладі романів [Чайковська Т.В. 2006].

Отже, у сучасній літературі переклад художнього тексту відіграє вирішальну роль у збереженні індивідуальної своєрідності та манери автора. Цей процес вимагає глибокого стилістичного аналізу та виявлення індивідуальної своєрідності автора. Труднощі при перекладі можуть виникнути через різницю у граматичних структурах мов. Незважаючи на спорідненість англійської та німецької мов, їхні різні граматичні характеристики створюють виклики при перекладі. Основними вимогами до якісного художнього перекладу є точність передачі думок автора, лаконічність, ясність і літературність. Однак, переклад не може бути абсолютно точним через об'єктивні та суб'єктивні обмеження мовної системи перекладу, що призводить до втрати частини інформації, задуманої автором. Через ці проблеми точності і достовірності у художньому перекладі виникають невідповідності в смисловому навантаженні та стилістичному вираженні між різними мовами. Тому перекладач повинен навчитись розкривати сенс між рядками, розуміти і відтворювати сенс оригінального тексту, а також вміти не лише передати текст, але і надати йому нові та глибші значення.

1.4 Особливості перекладу психологічного трилеру

Масова культура та література є невід'ємною частиною сучасного життя. Вони мають давню історію, власні традиції, форми та жанри. Одним із таких жанрів є психологічний трилер – відгалуження детективної літератури, що "займається психологією та нестабільними емоційними станами персонажів" [Heinrichs 2011].

Як зазначалося в попередніх пунктах, психологічні трилери характеризуються довгими емоційними діалогами та самоаналізом персонажів, метафорами, символами, алюзіями, ремінісценціями та загальними соціокультурними реаліями [Глінка Н. В., Зайченко Ю. 2013, с. 34–39]. Персонажі типових психологічних трилерів часто характеризуються високими знаннями та витонченими поглядами, тому для розуміння поведінки персонажів, сюжетних мотивів та специфічної мови необхідні хоча б поверхневі знання з психології та відповідна освіта, Персонажі типових психологічних трилерів часто характеризуються високими знаннями та витонченими манерами, надзвичайною елегантністю, незвичайним інтелектом, оригінальністю, нетиповими поглядами на життя або страждають на різні психологічні комплекси, неврози та психічні розлади, такі як шизофренія, маніакально–депресивний синдром, шизофренія [Heinrichs 2011]. Збереження стилістичного забарвлення мови персонажів є однією з найважливіших вимог до перекладачів і тому важливо враховувати під час перекладу [Карабан В.І., Мейс Дж. 2003, с. 311].

У книжці «Creating suspense and surprise in short literary: a stylistic and narratological approach» автор виділяє чотири найбільш розповсюджені проблеми перекладу психологічного трилеру:

1. Співвідношення контексту автора та контексту перекладача. Більшість дослідників у галузі перекладознавства вважають мірою тотожності або, навпаки, відмінності між двома контекстами ступінь збігу реальних і літературних даних. Автори відштовхуються від власного сприйняття елементів реального світу та образів, створених словом. Для того, щоб надати перекладеному тексту нової образності, перекладач відштовхується від реальності, відтвореної в уяві за допомогою оригінального тексту, та вторинних образів, створених автором [Iwata Y. 2008, с. 109]. Таким чином, якщо в перекладі переважають елементи дійсності, це вказує на авторську діяльність; і навпаки, якщо переважають літературні дані, це вказує на контекст перекладу. Мовна система перекладної літератури має свої історико–

літературні норми і нормативне життя, що неминуче означає, що певна інформація не передається, так що переклад не може передати зміст вихідного тексту з абсолютною точністю [Iwata Y. 2008, с. 109].

2. Проблема точної та однозначної передачі змісту, безумовно, впливає з попередньої, адже при перекладі трилера перекладач стикається, як мінімум, з проблемою невідповідності смислового навантаження та стилістичного вираження слів і словосполучень у двох мовах. Кожен структурний елемент трилера повинен викликати у читача правильні емоції, саме такі, які задумав автор оригіналу. Більше того, елемент, який впливає на сюжет, не може бути змінений без зміни сюжетної структури твору. Перекладач повинен розшифрувати трилер, щоб зрозуміти всі смисли та образи, вкладені у твір. Тоді переклад збереже художню структуру трилера і усуває факт підміни, оскільки образи, закладені в трилері, залишаються, навіть якщо вони були відтворені іншою мовою. Автор зазначає, що художні твори слід перекладати "не від звуку до звуку, не від слова до слова, не від речення до речення, а від відповідного зв'язку між ідейно–метафоричною структурою першотвору та перекладу" [Iwata Y. 2008, с. 110].

3. Збереження національного колориту та культури оригіналу в перекладах досліджуваного жанру. Практичне вирішення проблеми збереження національної автентичності оригіналу пов'язане з обсягом і ступенем життєвих знань перекладача і читача. Адже образи і моделі життя, що використовуються повинні бути знайомі або принаймні зрозумілі читачеві [Iwata Y. 2008, с. 111]. Також Роджер Белл зазначає, що складність національного колориту авторського твору і можливості його передачі зумовлена специфікою мови. Тому вирішення цієї проблеми можливе лише тоді, коли створюється органічна єдність між змістом і літературною формою твору, його національною специфікою, життям народу, зображеного в образах, мовою народу, який втілює ці образи і надає їм певних відтінків, і, звичайно, даними базових знань читачів [Bell R.T.1991, с. 35].

4. Різноманітність граматичних структур і мовних елементів у двох мовах. Структура типів речень, що використовуються в конкретній ситуації, включає наявність у тексті роману складносурядних, складнопідрядних, окличних і питальних речень, використання стилістичних прийомів, мовних зворотів, розмовної та експресивної лексики, які також сприяють створенню напруженої атмосфери, що є однією з головних характеристик цього жанру. Щодо експресивного компоненту, то тут переважає кількість номінативних речень. Прикладами можуть слугувати вступні словосполучення, емоційні конструкції, що підкреслюють певні частини речення, або конструкції, що описують контрасти між персонажами чи між подіями, що впливають на розвиток сюжету в психологічному трилері. Використання вигуків, питальних і неповних речень (часто з великої літери) для передачі емоційного стану персонажів. У такий спосіб автор встановлює тісний зв'язок з персонажами, а читач відчуває тривогу і напругу одночасно з головним героєм. Окрім описаних вище типів речень, перекладачі також повинні звертати увагу на лінгвістичне та стилістичне зображення емоційних образів, на які впливають соціокультурні елементи мови оригіналу. Перекладацькі помилки на цьому етапі можуть зашкодити автентичності авторського стилю та призвести до того, що читач сприйматиме образи персонажів не так, як того хотів автор трилера [Iwata Y. 2008, с. 112].

Отже, оригінальний твір та його переклад можна розглядати як два різні твори. Художньо перекладений твір – це своєрідний місток до вигаданого світу, поміщений автором у сюжет психологічного трилера. Повне відтворення мовних одиниць оригінального тексту за допомогою прямих лексичних еквівалентів з мови перекладу є кінцевою метою перекладу. На шляху до цього, однак, можна спостерігати правильне відтворення змісту в художніх образах, а також правильне збереження композиційних, структурних і стилістичних особливостей оригіналу.

РОЗДІЛ 2 ЗАСОБИ СТИЛІСТИЧНОГО ВІДТВОРЕННЯ НАПРУГИ ПСИХОЛОГІЧНОГО ТРИЛЕРУ У НІМЕЦЬКОМУ ПЕРЕКЛАДІ РОМАНУ COLLEEN HOOVER «VERITY»

Стилістичний аналіз текстів є одним із найважливіших завдань сучасної лінгвістики. Мовні засоби набувають форми стилістичних прийомів, коли вони впливають на формування стилістичної структури досліджуваного тексту (наукового, комерційного, публіцистичного, усного роману) як сукупності стилістичних особливостей [Дубенко О.Ю. 2005, с 54].

В психологічних трилерах стилістичні прийоми сприяють створенню емоційної напруги. Письменники використовують різні епітети для опису персонажа або природи, щоб читач міг безпосередньо відчувати напругу та емоційне забарвлення історії. Для створення ідеальної психологічної атмосфери в трилері, яка впливає на свідомість читача, зачіпає його страхи та приховані таємниці, використовуються різні мовні та стилістичні засоби: епітети, повторення, риторичні запитання, певні підсилювачі (all, always, even, completely, really, totally, yes), які використовуються для посилення виразності у випадках, коли читачеві потрібно нагадати про відмінності між описуваною ситуацією та повсякденним життям персонажів; порівняння; метонімія та один з її різновидів – синекдоха [Dutta-Flanders R. 2017].

Крім того, для посилення емоційного впливу очікування часто використовуються більш експресивні та емоційні слова – гіпербола і метафора. Ці стилістичні вирази часто мають як явне, так і неявне значення. Вони використовуються для перебільшення характеристик подій або персонажів. Також часто використовують ці вирази одночасно в одному реченні або абзаці, і такі речення можуть містити епітети, порівняння або навіть рефрени [Dutta-Flanders R. 2017].

2.1 Метафора

Процес метафоризації передбачає перенесення ознак з одного об'єкта чи явища на інший на основі їхньої схожості. Це перехід від інтуїтивного розуміння до сфери раціональних понять. Текстову напругу роману створюють метафори, і тому в романі використовується їхня значна кількість [Чекан Н. І. 2015, с. 146–151; Виксюк Х. В., Стахмич Ю. С. 2018, с. 319-326]. Від самого початку роману авторка пронизує його яскравими метафорами для передачі нервового стану напруги героїні, наприклад:

«*My stomach leaps at the mention of that kind of payout*». – «*Mein Magen schlägt einen Salto, als ich diese irre Summe höre*».

«*I spend the rest of the drive ready to go back to New York with my tail between my legs*». – «*Den Rest der Fahrt verbringe ich damit, mir mehrmals ernsthaft zu überlegen, ob ich nicht lieber mit eingezogenem Schwanz umdrehen und nach New York zurückfahren soll*».

«*I am thinking my life has hit rock bottom*». – «*Ich tue so, als wäre mein Leben an seinem Tiefpunkt angekommen*».

У наведених прикладах, ми бачимо, як ці метафори дозволяють читачеві проникнути та інтегруватися в думки та наміри головної героїні. Також перекладачу вдалось передати зміст метафор за допомогою подібних образів в німецькій мові:

«*It feels like my heart is stuck in my throat as I speak to him, but I try to hide my fear as I wet the washcloth*». – «*Mein Herz schlägt mir bis zur Kehle, aber ich versuche mir meine Angst nicht anmerken zu lassen und halte den Waschlappen unter den Wasserhahn*».

«*I lift my head to watch him, but my blood runs cold when my eyes are pulled to the figure standing at the top of the stairs*». – «*Ich hebe den Kopf, um ihn anzusehen, aber mir stockt das Blut in den Adern, als mein Blick auf die Gestalt fällt, die oben am Treppenabsatz steht*».

У цих же прикладах, ми можемо відчутти на собі інтенсивне відчуття страху та жаху головної героїні Лоувен. Крім того, метафора «*my eyes are pulled*» підсилюють цей ефект напруги. Перекладач успішно використав схожі образи в німецькій мові, щоб передати значення метафоричних конструкцій.

Наступна метафора використовується авторкою перед початком кульмінації, коли атмосфера в домі максимально наколюється і щось повинно— то відбутись [Sowinski В 1999, с. 257]. У оригіналі авторка пише: «*Things aren't right in this house, and until he mistrusts that woman upstairs as much as I do, I have a feeling something else is going to happen. **The other shoe is going to drop***», в перекладі «*Irgendetwas stimmt nicht in diesem Haus, und ich will, dass er der Frau dort oben genauso misstraut wie ich, weil ich Angst habe, dass sonst etwas passieren könnte. **Die Bombe wird platzen***». Обидві метафори мають схожий відтінок значення про щось несподіване, негативне та неприємне, що може статися, але в німецькому перекладі цей вираз має більш конкретне значення «щось несподіване, що може статися та зруйнувати щось», таким чином роблячи натяк на майбутні події, що створює емоційну напругу всередині читача.

«*The nightmare I'd had was so vivid, **I felt the effects of it** for hours after I woke up*». – «*Der Altraum hatte sich so echt angefühlt, dass er mir noch Stunden später **in den Knochen saß***». В цьому прикладі обидві метафори виражають схожу ідею про те, наскільки сильний був вплив події на людину, але в німецькому перекладі використовується більш конкретний образ, негативні наслідки кошмару героїні відчуваються на фізичному рівні.

Далі можна побачити, що в оригіналі відсутні метафоричні конструкції:

«*I try not to look too concerned, but I am*». – «*Ich versuche, mir nicht anmerken zu lassen, dass mir gerade das Herz stehen geblieben ist*». / «*And I smile*». – «*Und ich strahle vor Glück*». Перекладач же використовує метафори для створення більшої виразності та емоційності в трилері.

Або в цьому прикладі можна побачити, що перекладачу не вдалось знайти прямих лексичних відповідників, тому «*mangled in the wreckage*» було

замінено на «*zwischen den Waggonen eingeklemmt war*»: «*Yet, I can't stop reading it. It's like a train wreck and Jeremy doesn't even realize he was **mangled in the wreckage***». – «*Es ist wie ein schreckliches Zugunglück, von dem man den Blick nicht abwenden kann – und Jeremy ist nicht einmal klar, dass er all die Jahre **zwischen den Waggonen eingeklemmt war***». Обидві ідеї виражають подібну загальну ідею про психологічні чи емоційні травми, які персонаж переживає, і які важко для нього.

Слід зазначити, що в аналізованому творі використання метафор викликають емоційне напруження, стан неспокою та очікування чогось тривожного або жахливого: «*Yet for a psychopath, she certainly has so many still **wrapped around her immobile finger***». – «*Und trotzdem **hat diese Psychopathin selbst jetzt noch so viele Menschen fest im Griff***». Або: «*I'm thankful he was at the second doctor's visit, too, because that was the day **my world shifted***». – «*Ich war froh, dass er auch beim zweiten Termin dabei war, weil das der Tag war, an dem **mir der Boden unter den Füßen weggezogen wurde***».

Крім того, авторка використовує метафори, щоб розкрити таємничі аспекти свідомості головної героїні Лоувен по відношенню до чоловіка Веріті після початку їхніх романтичних відносин: «*I brought light into his darkness, and I will continue to be that light so he'll never be lost in the shadows of his past*». – «*Ich habe Licht in sein Dunkel gebracht und werde sicherstellen, dass er sich nie wieder **in den Schatten seiner Vergangenheit verliert***». За допомогою цих метафор «*brought light into his darkness*», «*to be that light*», «*be lost in the shadows of his past*», авторка демонструє одержимість Лоувен новим закоханим та її возвеличення самої себе до «рятівниці» чоловіка.

Наступна метафора допомагає створити відчуття емоційного пригнічення та складність і болісність цього процесу: «*I swallow my fear, my guilt, my sadness*». – «*Ich schlucke meine Angst hinunter, schlucke meine **Schuldgefühle, meine Traurigkeit***». Фраза «*swallow my fear*» використана не в буквальному, а в переносному сенсі, героїня поглинає або приховує внутрішні

почуття, наче проковтує якусь їжу. Перекладачу вдається підібрати схожий образ в німецькій мові, щоб передати зміст метафоричних конструкцій.

«*I looked down at her. I waited for **the flood of emotions**, but **there wasn't even a trickle**».* – «*Ich sah auf meine Tochter hinab und wartete auf **die Flut von Glückshormonen**, die mich überschwemmen würde, aber da war noch nicht **mal ein Rinnsal**».* У цих приклади оповідь ведеться від Веріті, яка виступає головним антагоністом в романі. Наявні метафори «*the flood of emotions*», «*there wasn't even a trickle*» допомагають підкреслити психопатичну натуру Веріті, яка немає ніяких почуттів до своїх новонароджених доньок, яких до цього взагалі намагались вбити. Це все створює той ефект саспенсу, почуття жаху та напруження, яке так необхідно для жанру психологічного трилера.

Отже, можна зробити висновок, що в психологічному трилері метафори часто використовуються для створення напруженої атмосфери, яка занурює читача вглиб історії та внутрішніх світів персонажів. Також автор застосовують метафори для посилення емоційної напруги, тривоги та передчуття чогось страшного. Перекладачу вдалось зберегти та передати мовні одиниці оригінального тексту за допомогою прямих лексичних еквівалентів в перекладу.

2.2 Порівняння

Ще один ефективний спосіб створити напругу в тексті – це використання порівнянь. Як правило, порівняння в перекладі передаються калькуванням, і тому семантика напруги передається повністю [Карабан В. І. 2004, с. 286]. Порівняння – це стилістичний троп, який описує особу, предмет, явище або дію через найхарактерніші ознаки, що притаманні іншому об'єкту. Він виражає схожість між кількома, здавалося б, різними об'єктами, що належать до різних сфер, і чим суттєвішою є ця відмінність, тим сильнішим є вплив

цього виразу на читача і тим більш несподіваним та більш яскравим він стає в тексті [Bell R.T.1991, с. 45]. Прикладом є таке речення, де звук при розплющуванні голови порівняли з пробкою від шампанського: «*I closed my eyes before his head went under the tire, but I heard it pop like the cork of a champagne bottle*». – «*Bevor er überrollt wurde, schloss ich die Augen, hörte aber deutlich dieses Geräusch, das sich anhörte wie das Ploppen eines Champagnerkorkens*». Далі, після цієї жахливої аварії автор знову використовує порівняння для пояснення стану Лоуен, яка намагається знайти місце, щоб перевести подих після побаченого: «*...but the crosswalk sign now says walk and the thick crowd takes heed, making it impossible for me to swim upstream in this Manhattan river*». – «*Es ist, als würde ich mitten in Manhattan in einem reißenden Fluss stehen. Unmöglich, gegen den Strom anzuschwimmen*». Емоційне навантаження повністю зберігається в обох перекладах.

Часто в художніх порівняннях використовуються тварини, яким притаманна велика сила, дикість та жорстокість, щоб повніше передати те, з чим доводиться стикатися персонажам у певних загрозливих ситуаціях. Почуття персонажів загострюються, а кожен рух і звук посилюється в їхній свідомості [Sowinski В 1999, с. 257]. Головна героїня роману доволі невпевнена в собі особа і тому при зустрічі з надмірними та надто самовпевненими жінками, відчуває себе ось так: «*I approach the cart as if it's a wild animal*». – «*Ich näherte mich der Gruppe zögernd, als wären die beiden Frauen wilde Tiere und ich müsste jederzeit auf einen Angriff gefasst sein*». Можна побачити, що перекладачу використав трансформацію додавання, яке підсилило емоційне напруження в реченні.

«*The blonde looks like she's been handed a warm cup of gossip tea*». – «*Jetzt strahlt die Blonde und sieht aus, als hätte man ihr gerade einen köstlich duftenden, frisch gefüllten Becher aus der Gerüchteküche in die Hand gedrückt*». У цьому прикладі відбулось додавання для більшої емоційності та експресивності в перекладі, але психологічне напруження у стані головної героїні зберіглося.

У наступному прикладі калькування дозволяє зберегти паралельний синтаксис у тій самій формі, що й у вихідній мові, і ефект саспенс зберігається в обох мовах: «...*it's threatening — like a slow-moving cancer*». – «...*sondern so bedrohlich wirkt wie ein langsam wucherndes Krebsgeschwür*».

Або в цьому прикладі використано порівняння з матеріалами «*concrete*» та «*der Asphalt*», щоб показати старання героїні, що хоче стати сильніше: «*It's something I've been working on attempting to become as hardened as the concrete beneath my feet*». – «*Ich habe zwar daran gearbeitet – habe versucht, so hart zu werden wie der Asphalt unter meinen Sohlen*». Перекладачу вдалось передати зміст порівняння, але «*concrete*» було замінено на «*der Asphalt*», що є більш характерно для німецької мови.

Також сімейне життя Веріті з її чоловіком авторка порівняла зі зіткненням поїзду, що й такої створює метафоричний образ: «*Yet, I can't stop reading it. It's like a train wreck and Jeremy doesn't even realize he was mangled in the wreckage*». – «*Es ist wie ein schreckliches Zugunglück, von dem man den Blick nicht abwenden kann – und Jeremy ist nicht einmal klar, dass er all die Jahre zwischen den Waggonen eingeklemmt war*». Обидва порівняння передають схожу ідею жаху, але перекладач додає «*schreckliches*», що посилює інтенсивність порівняння.

Порівняння створюють складний образ. Відповідний образ створюється явищем, що лежить в основі порівняння, наприклад, звичайне клацання ручкою та випрямлення героя порівнюється зі взведенням курка: «*Corey clicks his pen and straightens in his chair as though he's cocking a gun for battle*». – «*Corey setzt sich in seinem Stuhl aufrecht hin, strafft die Schultern und lässt die Mine seines Kugelschreibers herausklicken, als würde er vor einer Schlacht sein Gewehr laden*».

В наступному прикладі можна побачити наявність порівняння в оригіналі та його відсутність у перекладі: «*I only remember the feeling I had when I looked into his eyes. Like he was evil*». – «*Ich erinnere mich aber noch sehr deutlich an das Gefühl, das ich hatte, als ich ihm in die Augen gesehen habe. Da*

war etwas Böses in seinem Blick». В оригінальному реченні фраза «*Like he was evil*» порівнює як виглядали його очі, але німецький переклад замість використання безпосереднього порівняння виражає цю ідею більше прямо, стверджуючи, що «*Da war etwas Böses in seinem Blick*». Такий вибір перекладача може бути пов'язаний з мовними особливостями англійської та німецької мовами.

Таким чином, перекладачеві вдається зберегти основні асоціативні порівняння, використані автором, використовуючи калькування, а іноді й доповнюючи його. Переклад повністю зберігає засоби художньої виразності.

2.3 Повторення

Повтор мовних одиниць (окремих звуків, слів, словосполучень або речень) у тексті є одним із найпоширеніших і найпотужніших стилістичних прийомів [Яремчук І. М. 2021, с. 36-38]. Повторення слугує для підкреслення певних тверджень мовця і, таким чином, має значну емоційну силу, особливо створюючи напругу в тексті. Повторюватися може не лише слово, а й словосполучення та ціле речення [Iwata Y. 2008, с. 151].

Повтори слів і речень можна використовувати для опису психологічних станів персонажів. Певні фрази або слова можуть повторюватися знову і знову для опису психологічних станів героїв, таких як паніка, страх або одержимість, що дозволяє читачеві глибше зрозуміти персонажа і його внутрішні конфлікти. Так, наприклад, автор використовує повтор «*I liked*» для зображення одержимості Веріті своїм чоловіком: «*I liked the sound of his voice. I liked his confidence. I liked his teeth, perfect and white. I liked that he wasn't afraid to touch me while we talked, and every time he did, the graze of his fingers made my skin tingle*». – «*Ich mochte seine Stimme. Ich mochte sein Selbstbewusstsein. Ich mochte seine Zähne – weiß und perfekt. Ich mochte es, dass er keine Hemmungen*

hatte, mich wie beiläufig zu berühren, während wir uns unterhielten, und wie meine Haut jedes Mal unter seinen Fingerspitzen prickelte». Можна побачити, що перекладач вдало застосував калькування, і семантичне навантаження зберігається.

У психологічних трилерах повтор може використовуватися для створення психологічного тиску та напруження. Повторення слова або фрази може посилити враження небезпеки або загрози, яка постійно нависає над головним героєм. Це може змусити читача відчувати тривогу і занепокоєння, що створює хорошу атмосферу для психологічного трилера [Sowinski В 1999, с. 256]. Так, у наступних прикладах, 1) головна героїня Лоувен хвилюється про написання книг, від яких буде залежати її майбутнє; 2) або коли Лоувен розмірковує про стан Веріті:

1) «*And if I fail, Corey will know I failed. The publishers will know I've failed. Jeremy will know I've failed*». – «*Ich werde zwar unter Pseudonym arbeiten, aber wenn die Bücher floppen, bekommt Corey mit, dass ich versagt habe. Die Leute im Verlag bekommen mit, dass ich versagt habe. Jeremy bekommt mit, dass ich versagt habe*». В оригіналі мовні одиниці, що повторюються «*fail*» та «*will know*» були збережені у перекладі «*versagt habe*» та «*mitbekommen*» **відповідно**. Також перекладач використав додавання, щоб зробити зміст більш зрозумілим для німецькомовних читачів.

2) «*She's unaware of the nurse. Unaware of me. Of Crew. Of Jeremy as he leans over and brushes hair from her forehead*». – «*Sie nimmt die Pflegerin nicht wahr. Nimmt mich nicht wahr. Crew nicht. Und auch Jeremy nicht, als er sich über sie beugt und ihr eine Haarsträhne aus der Stirn streicht*». У цьому прикладі можна також побачити, що переклад повторів зберігає мовні одиниці оригіналу, також він зберіг перелік персонажів з англійського тексту, використовується вираз «*nicht wahrnehmen*», що відповідає оригіналу.

Наступний приклад повторення містить ще антитезу. Антитеза – це протиставлення, яке створюється за допомогою антонімів та антонімічних конструкцій [Iwata Y. 2008, с. 153]. Вони разом створюють апатичний образ

психологічного стану головної героїні: «*No future to write about. No past to redeem*». – «*Keine Zukunft, über die ich schreiben könnte. Keine Vergangenheit, die ungeschehen gemacht werden konnte*». Крім того, переклад зберігає мовні одиниці оригіналу в повтореннях.

Отже, проаналізувавши наведені приклади, можна зробити висновок, що у психологічному трилері повторення слів і фраз можна використовуватися для вираження психоемоційного стану героїв і посилення інтриги, напруги. Переклад зберіг повторення англомовного тексту за допомогою лексики, що безпосередньо відповідає тексту оригіналу.

2.4 Епітети

Епітет – це стилістичний троп, який використовується для підсилення враження чи виразності опису або характеристикації предметів, явищ, або персонажів [Сфімов Л.П., Яснецька О.А. 2004, с. 57]. Так як для психологічних трилерів важлива атмосфера і настрої, її може створити, доповнити та посилити епітет, а також змусити читачів відчувати почуття напруженості, страху і тривоги, які характерні для цього жанру [Nord C. 1995, с. 120]: «I look over at Jeremy, hoping he's paying attention. He isn't. He's staring down at his **fucking phone** again. This dinner is a **huge deal** for me». – «*Ich sehe zu Jeremy rüber und stelle fest, dass ihn unser Gespräch offensichtlich langweilt. Er starrt mal wieder auf sein **verficktes Handy**. Ich ärgere mich, weil dieses **Treffen mir verdammt wichtig** ist*». У наведеному прикладі епітети підсилюють обурення Веріті на поведінку її чоловіка та важливість події (зустріч з редактором) для неї.

В наступному прикладі можна побачити відсутність епітета в оригіналі, але наявність в перекладі: «*I have a **feeling** Jeremy isn't going to walk away from the room until he gets his answer*». – «*Ich habe **das dumpfe Gefühl**, dass Jeremy*

den Raum erst verlassen wird, wenn er eine Antwort bekommen hat». Перекладач використав епітет, щоб показати занепокоєння Лоувен та викликати напруження у читачів.

«*I can't count how many times I've woken up in **random places***». – «*Ich kann gar nicht zählen, wie oft ich schon an den **verrücktesten Orten** wach geworden bin*». У цьому прикладі перекладач використав не прямий відповідник до «*random*», а «*verrückteste*», і це створює таємничу та загадкову атмосферу, яка необхідна в психологічних трилерах.

Крім того, епітети допомагають створити яскраві та незабутні образи героїв та подій, що додає виразності та відповідає стилістиці психологічного трилера [Павленко Н. О. 2004, с. 123–125]: «*Two tired, empty eyes stare back at me. The horror of what they've just witnessed have darkened the hazel to a murky brown. I rub my cheeks with the heels of my hands to inspire color, to no avail. I look like **death***». – «*Zwei müde, leere Augen starren zurück. Das Grauen, das sie gerade gesehen haben, hat ihren sonst warmen Haselnusston zu Schlamm Braun getrübt. Um wenigstens ein bisschen Farbe in mein Gesicht zurückzuholen, reibe ich mir mit den Handballen über die Wangen, aber es ist zwecklos. Ich sehe aus wie **der lebende Tod***». Перекладач додає епітет «*lebende*» і створює виразний образ «*der lebende Tod*» про безжиттєвий, апатичний стан головної героїні від побаченого. Сам вираз є також оксюмороном (поєднання двох протилежних за змістом ідей у стилізованому виразі для створення бажаного ефекту) [Єфімов Л.П., Яснецька О.А. 2004, с. 59].

Далі наведемо приклад використання епітетів для створення атмосфери напруження при під'їзді до будинку Веріті: «*Two tall brick columns loom on both sides of the driveway—a driveway that never seems to end. I crane my neck, trying to see the length of it, but **the dark asphalt** snakes between the trees. Somewhere up there is the house, and somewhere inside of that house lies Verity Crawford*». – «*Vor der Einfahrt der Crawfords, die von zwei **imposanten gemauerten Säulen** flankiert wird, halte ich schließlich an. Ich versuche, etwas zu erkennen, aber die **dunkel geteerte Einfahrt** ist so lang, dass nichts zu sehen ist. Der*

Weg verschwindet zwischen Bäumen. Irgendwo dahinten muss das Haus liegen und irgendwo in diesem Haus liegt Verity Crawford». Перекладач використовує «*zwei imposanten gemauerten Säulen*» замість «*two tall brick columns*» і таким чином робить колони більш масивними та вражаючим. Також це робить читачам натяк на статки Веріті. В оригіналі епітет «*dark asphalt*» було замінено на «*dunkel geteerte Einfahrt*», де асфальт з іменника змінено на прикметник. Перекладачу вдалося передати загальний зміст та настрій оригінального тексту в німецькому перекладі, але деякі вирази були адаптовані для відповідності мовним особливостям німецької мови.

У психологічних трилерах епітети використовуються для передачі емоцій та підсилення вражень читачів та створюють загадковість, напруження та відчуття загрози, що характерні для цього жанру. Наприклад, опис будинку Веріті багато каже про враження головної героїні Лоувен: «*Dark stone works its way across the front of the house, broken only by the blood red door, the only relief of color in this sea of gray*». – «*Die Fassade ist aus dunklem Stein gemauert und wird nur von einer blutrot lackierten Tür durchbrochen – dem einzigen Farbkleck in mitten eines Meers von Grau*». Фасад будинку з «*dark stone*» може викликати відчуття загадковості, а «*blood red door*» асоціюється з кров'ю та загрозою. Епітет же «*sea of gray*» може вказувати на сіроту, одноманітність і нудьгу, що можуть бути типовими елементами психологічних трилерів, де головний персонаж буває відчуває важкість чи обмеженість оточуючого світу. Так само «*sea of gray*» натякає нам на важкість стану сім'ї Веріті після втрати доньок. Перекладачу вдається передати загальний зміст, але використовує інші вирази, щоб відповідати німецькій мові та структурі.

Наведемо приклад використання епітетів в напруженій ситуації, коли син Веріті навмисно встромляє собі ніж у піднебіння: «*I have dark, dried blood all over me*». – «*Crew hat mich total vollgeblutet*». Перекладач застосував заміну частини мови, замість використання епітету, для відповідності структури німецької мови.

Отже, проведений наліз показує, що емоційна та напружена атмосфера страху, невизначеності та таємничості в психологічних трилері досягається за допомогою епітетів. Вони допомагають створити яскраві образи персонажів і подій, що запам'ятовуються, посилюють експресію та відповідають стилю психологічних трилерів. Епітети допомагають розкрити внутрішній світ персонажів, надаючи інформацію про внутрішній стан персонажів, наприклад, про їхні психологічні стани, конфлікти, страхи та параною. Перекладачу не завжди вдається відтворити оригінал за допомогою прямим лексичних еквівалентів, тому він адаптує деякі слова та вирази для відповідності мовним особливостям німецької мови та її структури.

2.5. Риторичне запитання

Риторичне запитання – це стилістичний троп, який використовує запитання не для того, щоб отримати відповідь, а для того, щоб узагальнити відому або очевидну афористичну ідею. На відміну від звичайного питання, на риторичне не потрібно відповідати, тому що відповідь міститься в самому запитанні, або тому що такі запитання не мають відповіді. Також їх часто ставлять у «безвихідних» випадках, наприклад, «Чим я заслужив...?» або «Що ж мені робити...?». Риторичні запитання можна використовувати для того, щоб додати інтересу до промови та утримати аудиторію [Єфімов Л.П., Яснецька О.А. 2004, с. 15].

Кухаренко В. А. зазначає, що риторичні запитання не створюють образів, а підсилюють виразність мови за допомогою спеціальних синтаксичних конструкцій [Кухаренко В. А. 2000].

Риторичні запитання підкреслюють самокопання та внутрішні переживання героїв, характерні для цього жанру [Nord С. 1995, с. 153], наприклад, самокопання Веріті, про те чи могло її життя бути іншим: «I

sometimes think back on the night I met Jeremy and wonder, had we not made eye contact, would my life still end the same? Was it my destiny from the beginning to suffer such a tragic end? Or is my tragic end a result of poor choices rather than fate?» – «Manchmal denke ich an den Abend zurück, an dem ich Jeremy kennengelernt habe, und frage mich, ob mein Leben genauso verlaufen wäre, wenn sich unsere Blicke damals nicht gekreuzt hätten. War mir dieses tragische Ende von Anfang an vorherbestimmt? Oder ist es weniger Schicksal als vielmehr das Resultat einer Reihe von falschen Entscheidungen?».

Також риторичні запитання виражають здивування чи узагальнення якоїсь думки, на яку автор хотів детальніше звернути увагу читача: *«How can one brain hold that much creativity?» – «Wie schafft es ein einziges Gehirn, eine derartige Fülle an originellen Ideen hervorzubringen?»*. Або: *«Ungrateful, party of one»*. – *«Wie undankbar kann man sein?»*. У цьому прикладі очевидно, що перекладач замінив стверджувальне речення на питання, щоб посилити напругу та підкреслити здивування героїні.

Риторичні запитання можуть зацікавлювати читачів, залучаючи їх до сюжету та змушуючи їх думати та аналізувати події разом з персонажами, наприклад, коли головна героїня Лоувен роздумує про діє Веріті: *«If she did that—if she actually tried to take their lives over a streak of maternal jealousy—what else was she capable of? What actually happened to those girls?» – «Wenn sie das getan hat, wenn sie allen Ernstes aus Eifersucht versucht hat, ihre Kinder umzubringen, dann frage ich mich, wozu sie sonst noch fähig gewesen ist. Was hat sie diesen Mädchen angetan?»*. Наведені приклади змушують читачів напружитись від усвідомлення, на що ще спроможна Веріті, це створює бажаних ефект саспенсу.

Наведемо ще приклад залучення аудиторії до активних роздумів: *«Is Verity his wife? They share a last name. He said downstairs that his wife is a writer. But why would he be in a meeting about her? A meeting she isn't even here for?» – «Ist Verity seine Frau? Wahrscheinlich. Vorhin hat er mir erzählt, seine Frau sei Autorin. Aber warum sitzt er in diesem Meeting und nicht sie?»*.

Крім того, риторичні запитання можуть використовуватися для психологічного аналізу персонажів, допомагаючи глибше розуміти їхні мотивації, сумніви та внутрішні конфлікти:

1) «*This is my life. Sort of homeless, living out of a suitcase just one and a half weeks after the last of my immediate family members passes away. **Can it get worse?***» – «*Tja, so sieht es aus. Im Moment bin ich tatsächlich quasi obdachlos und lebe – nur eineinhalb Wochen nachdem das letzte Mitglied meiner engsten Familie gestorben ist – aus dem Koffer. **Kann es überhaupt noch schlimmer kommen?***»;

2) «*He ends the call, but I still have the phone pressed to my ear as I squeeze my neck. I'm hoping I'll wake up from this nightmare any second now. Thank you, Mother. **What the hell am I going to do now?***» – «*Er legt auf, aber ich drücke mir das Handy weiter ans Ohr und hoffe, dass ich jede Sekunde aus diesem Altraum aufwache. Danke, Mutter. **Was soll ich denn jetzt machen?***».

Обидва приклади демонструють внутрішні сумніви героїні як травмованої людини.

«*I want to say something else, but I've never been involved in such a heavy conversation with a complete stranger before. I kind of want it to end, because where **does the conversation even go from here?***» – «*Ich habe das Gefühl, dass ich vielleicht noch eine Erklärung hinterherschicken sollte, aber ich habe noch nie mit einem mir völlig unbekanntem Menschen ein so intensives Gespräch gehabt, und weiß nicht, ob ich es nicht besser beenden sollte, denn ... **wo sollte das hinführen?***».

Або: «*I do need more time. But two weeks in this house? With a woman who scares me, a manuscript I shouldn't be reading, and a man I know way too many intimate details about?*» – «*Ich brauche tatsächlich mehr Zeit. Aber noch zwei Wochen in diesem Haus bleiben? Mit einer Frau, die mir Angst macht, einer Autobiografie, die ich nicht lesen sollte, und einem Mann, über den ich schon jetzt viel zu viele intime Details weiß?*». У наведених прикладах риторичні питання викликають відчуття невизначеності та напруги від невідомості майбутнього.

У наступному прикладі події досягають кульмінації і головній героїні все страшніше і важче залишатись у домі Веріті та продажувати писати

книги. Перекладач замінив стверджувальне речення на питання, щоб посилити напругу: «*I don't want to be here anymore, I don't, I don't, I hate this job.*» – «*Ich will nicht hierbleiben. Ich will weg, einfach nur weg. Warum habe ich diesen verdammten Auftrag nur angenommen?*». Також можна побачити наявність повторів «*I don't / Ich will*» та експресивного епітета «*verdammten Auftrag*», що разом з риторичним запитанням, надає більшої глибини та значення.

Отже, риторичні питання використовуються для підсилення виразності мови. В психологічному трилері вони можуть створювати відчуття невизначеності та напруги, допомагають глибше розуміти мотивації, сумніви та внутрішні конфлікти героїв, заохочують читачів до аналізу прочитаного і додавати загадковості та таємничості до сюжету. Також перекладач може вдатися до заміни стверджувального речення на питальне для досягнення експресивності та виразності мови.

ВИСНОВКИ

Робота спрямована на дослідження засобів стилістичного відтворення напруги у психологічного трилера у німецькому перекладі англomовного роману.

Ми дійшли до висновків, що психологічний трилер – це піджанр літератури, кіно або телебачення, метою якого є створення напруги та залучення глядача або читача на психоемоційному рівні.

Книга Collen Hoover / Колін Гувер «Verity» отримала високу оцінку і визнання як від читачів, так і від критиків. У книзі Collen / Колін розглядає такі теми: одержимість, маніпуляція, мораль і наслідки. У наративній структурі роману відбувається зміна точок зору оповідача від головної героїні. Така зміна наратора дозволяє читачам побачити історію з різних боків, створюючи відчуття невизначеності та постійної потреби розгадати правду.

При перекладі літературних творів перекладач повинен трансформувати текст, використовуючи відповідні мовні засоби, щоб передати повну автентичність оригінального тексту і зробити його зрозумілим для читачів іншої мови. Труднощі при перекладі можуть виникати через відмінності в граматичних структурах мов. Основними вимогами до якісного художнього перекладу є точність передачі думки автора, стислість, ясність і літературний стиль.

Роджер Белл виділяє чотири найбільш розповсюджені проблеми перекладу психологічного трилера: 1. Співвідношення контексту автора і контексту перекладача; 2. Проблема точної та однозначної передачі змісту; 3. Збереження національного колориту і культури оригіналу в перекладі; 4. Різноманітність граматичних структур та мовних елементів у двох мовах.

В ході аналізу ілюстративного матеріалу було виявлено, що в романі Collen Hoover / Колін Гувер «Verity» наявні такі стилістичні прийоми: метафора, епітет, повторення, порівняння, риторичне запитання. Ми встановили, що метафора часто використовується для створення напруженої

атмосфери, а також для посилення емоційної напруги, тривоги та передчуття чогось страшного. Перекладачу вдалось зберегти та передати мовні одиниці оригінального тексту за допомогою прямих лексичних еквівалентів в перекладу.

Порівняння створюють складний образ, допомагають в передачі психологічних станів героїв або в створенні напруженої атмосфери. При перекладі були збережені основні асоціативні порівняння за допомогою калькування, а також застосовуючи граматичну трансформацію доповнення.

Повторення слів і словосполучень може використовуватися для вираження психологічного стану персонажів (паніка, страх, одержимість) або для створення психологічного тиску і напруги, викликаних небезпеками і загрозами, які постійно переслідують головного героя.

Епітети допомагають підсилити конфлікти та суперечності, створити напружену, загадкову атмосферу, розкрити внутрішній світ персонажів, створюють яскраві образи персонажів та подій, що додає виразності та відповідає стилістиці психологічного трилера. З проаналізованих прикладів перекладачу не завжди вдається відтворити текст оригіналу, використовуючи прямі еквіваленти, тому деякі слова та вирази адаптуються відповідно до лінгвістичних особливостей та структури німецької мови.

Риторичні питання використовуються для підсилення виразності мови, можуть створювати відчуття невизначеності та напруги, допомагають глибше розуміти мотивації, сумніви та внутрішні конфлікти героїв. В аналізованих прикладах перекладач може вдатися до заміни стверджувального речення на питальне для досягнення експресивності та виразності мови.

Отже, що стилістичні засоби відіграють важливу роль у відтворенні напруги у психологічному трилері. Проаналізувавши стилістичні прийоми у німецькому перекладі, ми відзначаємо, що хоча перекладачу не завжди вдається використати прямі лексичні еквіваленти до англійського оригіналу, йому все одно вдається не тільки відтворити, а й посилити саспенс ефект, який так необхідний у психологічних трилерах.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

СПИСОК ТЕОРЕТИЧНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Виксюк Х. В. Стахмич Ю. С. Особливості відтворення метафор в українському перекладі роману М. Зузака "Крадійка книжок". *Прикарпатський вісник НТШ. Слово*. Івано-Франківськ. 2018. № 4. С. 319-326.
2. Глінка Н. В., Зайченко Ю. Експресивні засоби й стилістичні прийоми вираження експресивності та особливості їх перекладу. *Вісник Національного технічного університету України "Київський політехнічний інститут"*. Серія: Філологія. Педагогіка. 2013. № 2. С. 34-39.
3. Гончаренко Л. О. Сутність поняття "переклад" в міждисциплінарному та перекладознавчому аспектах. *Молодий вчений*. Херсон. 2017. № 11. С. 196-201.
4. Дубенко О.Ю. Порівняльна стилістика англійської та української мов. Посібник для студентів та викладачів вищих навчальних закладів. – Вінниця: НОВА КНИГА, 2005, 224 с.
5. Єфімов Л. П., Ясінецька О. А. Стилiстика англiйської мови i дискурсивний аналіз. Учбовометодичний посiбник. - Вінниця: НОВА КНИГА, 2004, 240 с.
6. Загнітко А.П. Теорія сучасного синтаксису: Монографія. Вид. 2-ге, виправл. і доп. Донецьк: ДонНУ, 2007. 294 с.
7. Засекін С. В. Психолінгвістичні універсалиї перекладу художнього тексту : монографія / С. В. Засекін ; Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки. - Луцьк : ВНУ ім. Лесі Українки, 2012. 276 с.
8. Карабан В. І. Переклад англійської наукової і технічної літератури. Граматичні труднощі, лексичні, термінологічні та жанрово-стилістичні проблеми. В. : Нова книга, 2004. 576 с.

9. Карабан В.І. Мейс Дж. Переклад з української мови на англійську мову. Навчальний посібник-довідник для студентів вищих навчальних закладів освіти. Вінниця: «Нова книга», 2003. 608с.
10. Козак, Т. Особливості художнього перекладу. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»*. Серія «Філологічна». Острог. 2015. № 51. С. 221-223.
11. Крамар В. Б. Психолінгвістична модель в перекладі сучасного англomовного триллера / В. Б. Крамар // *Актуальні проблеми філології та перекладознавства*. Хмельницький. 2021. № 22. С. 62-66.
12. Кукса Г. Історія розвитку та типологія жанру детективу у контексті світової літератури. *Вісник ЖДУ*. Житомир. 2004. № 15. С. 150–155.
13. Кухаренко В. А. Практикум з стилістики англійської мови: Підручник. – Вінниця: Нова книга, 2000, 160 с.
14. Лановик М.Б. Теорія відносності художнього перекладу: літературознавчі проєкції. Тернопіль: Редакційно-видавничий відділ ТНПУ, 2006. 470 с.
15. Линтвар О.М. До проблеми художнього перекладу. *Науко-ві записки Національного університету «Острозька академія»*. Серія: Філологічна. 2012. № 30. С.144–147.
16. Ніколаєва Т. Особливості художнього перекладу з української на англійську мову. *Проблеми гуманітарних наук*. Серія : Філологія. Дрогобич. 2018. № 42. С. 119-127.
17. (КСД) Опис книги. *Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля»*. URL : <https://bookclub.ua/catalog/books/pop/veriti> (дата звернення: 15.10.2023).
18. Орехова О. І. Жанрові особливості психологічного кінотрилеру з позицій перекладознавства: характерологічний контекст. *Мовні і концептуальні картини світу*. Київ. 2015. № 51. С. 357-366.
19. Орехова О. І. Специфіка формування саспенсу в кінотексті піджанру "психологічний трилер" на сюжетно-композиційному рівні:

перекладознавчий аспект. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Серія : Філологія. Одеса. 2014. № 10(2). С. 154-159.

20. Охріменко А. С. Трилер як тип тексту: теоретичний аспект. *Мова і культура*. Київ. 2011. № 14, т. 5. С. 394-401.

21. Павленко Н.О. Збереження поетичного потенціалу епітетів при перекладних трансформаціях. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка*. 2004. № 16. С. 123-125.

22. Панасовська А. Відтворення лінгвостилістичних особливостей жанру психологічний трилер при перекладі (на матеріалі роману Пола Гукінз «Глибоко під водою»). *Міжкультурна комунікація і перекладознавство: точки дотику та перспективи розвитку: тези II Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції*. Переяслав-Хмельницький, 2019. С. 130-132.

23. Ставчук Н. Композиційно-мовленнєва форма «Опис» у текстах технічної реклами. *Збірник наукових праць студентів та молодих учених*. Умань: ВПЦ «Візаві», 2017. № 22. С. 180 – 187.

24. Федорченко, О. Особливості перекладу психологічного кінотрилеру. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. Сер. "Лінгвістика": зб. наук. праць. Херсон: ХДУ, 2011. № 14. С. 313-317.

25. Чайковська Т.В. Труднощі художнього перекладу: *Сучасні наукові дослідження: матеріали II Міжнар. наук. практ. конф., 20-28 лютого 2006 р.* Дніпропетровськ : Наука і освіта, 2006. 25 с.

26. Чекан Н. І. Метафора в світлі теорії пізнання. *Перспективи. Серія: філософія, політологія, соціологія*. 2015. № 1 (63). С. 146–151.

27. Чередниченко О. І. Про мову і переклад: мова в соціокультурному просторі, переклад як міжкультурна комунікація. К.: Либідь, 2007, 247с.

28. Шулік С. Актуальні проблеми художнього перекладу, 2015. URL : <http://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/39403> (дата звернення: 15.10.2023).

29. Яремчук І. М. Основи стилістичного синтаксису (в рамках курсу «порівняльна стилістика німецької та української мов»). *Науковий вісник*

Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Філологія. Одеса. 2021. № 52. С.36-38.

30. About Colleen Hoover. *Colleen Hoover Official website*. URL : <https://www.colleenhoover.com/pages/about-me> (date of access: 20.10.2023).

31. Cawelti G. John. *Adventure, Mystery, and Romance Formula Stories as Art and Popular Culture*. University of Chicago Press. 1977. 344 p.

32. Dave K. *When Movies Mattered: Reviews from a Transformative Decade*. University of Chicago Press. 2011. 304 p.

33. Dutta-Flanders R. *The Language of Suspense in Crime Fiction: A Linguistic Stylistic Approach*. University of Kent. 2017. 500 p.

34. Gambier Y. Bell, Roger T. (1991): *Translation and Translating. Theory and Practice*, Londres/New York, Longman, coll. *Applied Linguistic and Language Study*, Routledge; 1st edition, 298 p.

35. Gerrig R. J. *Suspense in the absence of uncertainty*. *Journal of Memory and Language*. 1989. № 28(6), P. 633–648.

36. Heinrichs S. *Erschreckende Augenblicke: die Dramaturgie des Psychothrillers*. Herbert Utz Verlag, 2011. 436 S.

37. Iwata Y. *Creating suspense and surprise in short literary fiction: a stylistic and narratological approach: thesis*. 2009. URL: <http://theses.bham.ac.uk//id/eprint/284/> (date of access: 21.10.2023).

38. Klismith L.R. *Suspense, Structure, and Point of View: Building Surprise in Fiction*. Honors Projects. 2014. 12 p.

39. Lehne M., Koelsch S. *Toward a general psychological model of tension and suspense*. *Frontiers in Psychology*. 2015 Feb 11. P. 61 - 76.

40. Nord C. *Textanalyse und Übersetzen. Theoretische Grundlagen, Methode und didaktische Anwendung einer übersetzungsrelevanten Textanalyse*. 3. Auflage. Julius Groos Verlag Heidelberg, 1995, 283 p.

41. Resaba M. *Colleen Hoover Verity Book Review: Summary, Thoughts, and Insights*. *Idlestuff*. URL : <https://www.idlestuff.store/post/colleen-hoover-verity-book-review>

42. Saricks Joyce G. The readers' advisory guide to genre fiction. Chicago: American Library Association, 2001. 344 p.
43. Skinner M. A Q&A with Colleen Hoover for Verity. *Waterstones*, January 19, 2022. URL : <https://www.waterstones.com/blog/a-qanda-with-colleen-hoover-for-verity> (date of access: 21.10.2023).
44. Sowinski B. Stilistik. Stiltheorien und Stilanalysen. – Stuttgart, Weimar : Verlag J.B.Metzler, 1999. 248 S. (2. Aufl.)
45. Temple E. Ian Fleming Explains How to Write a Thriller. *Literary Hub*, May 28, 2019. URL : <https://lithub.com/ian-fleming-explains-how-to-write-a-thriller/> (date of access: 20.10.2023).
46. The 2023 winners for The British Book Awards Books of the Year. *Bookshop.org*. URL : <https://uk.bookshop.org/lists/the-british-book-awards-winners-2023> (date of access: 21.10.2023).
47. The astonishing popularity of Colleen Hoover: *The New York Times*, July 16, 2023. URL : <https://www.arkansasonline.com/news/2023/jul/16/the-astonishing-popularity-of-colleen-hoover/> (date of access: 21.10.2023).

СПИСОК ЛЕКСИКОГРАФІЧНИХ ДЖЕРЕЛ

48. (CD) Cambridge Dictionary. URL : <https://dictionary.cambridge.org/> (date of access: 14.10.2023).
49. (LD) Definition for the word «suspense». *Literary Devices*. URL : <https://literary-devices.com/suspense/> (date of access: 21.10.2023).
50. (OML) Definitions for psychological thriller. *Online multilingual dictionary*. URL : <https://www.definitions.net/definition/psychological+thriller> (date of access: 21.10.2023).

СПИСОК ДЖЕРЕЛ ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ

51. Hoover C. Verity : dtv Verlagsgesellschaft, 2020. 368 p.
52. Hoover C. Verity : Sphere, 2022. 336 p.

Декларація
академічної доброчесності
здобувача ступеня вищої освіти ЗНУ

Я, Гора Анастасія Віталіївна, студент(ка) 2 курсу магістратури, форми навчання денної, факультету іноземної філології, спеціальність 035 Філологія, освітньо-професійна програма переклад (німецька), адреса електронної пошти anastasia.gora200025@gmail.com,

- підтверджую, що написана мною кваліфікаційна робота на тему «Особливості відтворення стилістики психологічного трилеру у німецькому перекладі роману Colleen Hoover «Verity»» відповідає вимогам академічної доброчесності та не містить порушень, що визначені у ст. 42 Закону України «Про освіту», зі змістом яких ознайомлена;

- заявляю, що надана мною для перевірки електронна версія роботи є ідентичною її друкованій версії;

- згодна на перевірку моєї роботи на відповідність критеріям академічної доброчесності у будь-який спосіб, у тому числі за допомогою Інтернет-системи, а також на архівування моєї роботи в базі даних цієї системи.

Дата _____

Підпис _____

Гора А.В.